



Reguleringsmyndigheten for energi (RME)
Middelthunsgate 29
Postboks 509 Majorstuen
0301 Oslo

Høringsvaret er sendt til rme@nve.no med referansenummer **202001392**

HØRING- FORSLAG TIL ENDRING I NETTLEIESTRUKTUREN

Forbrukerrådet viser til høringsdokument fra februar 2020, med svarfrist 25.05.2020, der Reguleringsmyndigheten for energi (RME) ber om innspill til endring i nettleiestrukturen i lavspent distribusjonsnett.

Oppsummering av forslaget

RME foreslår å endre de overordnede føringene i forskriften for utforming av tariffer i nettleien for husholdningskunder. Det foreslås at nettselskapene skal benytte følgende kriterier for utforming av tariffer i nettleien for sitt område:

- Energiledd er lik marginaltapskostnad når kapasiteten i strømnettet er god
- Pris på bruk av strømnettet bør være høyere enn marginaltapskostnad når belastningen i strømnettet er høy
- De faste kostnadene i strømnettet skal være fordelt på en rimelig måte mellom brukerne av nettet

I tillegg skal tariffene være forståelig, og kundene må få tilstrekkelig med informasjon til at de kan reagere på prissignaler nettselskapene gir gjennom tariffen.

RME foreslår at nettselskapene kan utforme nettleien for sine kunder med utgangspunkt i nettleiemodellene *målt effekt (døgnmaks)*, *abonnert effekt* eller *sikringsdifferensiert nettleie*. I de foreslåtte modellene er insentivene i tariffleddene endret slik at forbrukerne ikke lenger skal betale nettleie ut fra hvor mye energi de bruker, men hvor mye nettkapasitet de har bruk for. Energiledd blir derfor lavere (dekker primært tapskostnader) og kan også ha et påslag som gir insentiver til å flytte effekttopper i enkelttimer. Fastleddet blir høyere (dekker minimum eller en rimelig andel av de faste kostnadene) og kan tidsdifferensieres basert på kundens etterspørsel etter effekt. Effektleddet skal



tidsdifferensieres og baseres på kundens høyeste målte effektuttak over en periode på ett døgn.

RME foreslår at de fleste endringene trer i kraft fra og med 2022, bortsett fra endringene i energileddet. Der foreslås det en overgangsordning til 2027, slik at strømkundene gradvis kan tilpasse seg endringene.

Innledning

Nettleien bør være enkel å forstå slik at forbrukere kan ta informerte valg om sitt strømforbruk. Nettleien bør også gi insentiver til miljøvennlige investeringer, slik at forbrukere kan delta aktivt i det grønne skifte. For at nettleien ikke skal gjøre det mer komplisert å være strømkunde, trenger vi mer kunnskap om hvordan den enkelte vil motta, forstå og reagere på prissignalene.

Forbrukerrådet støtter ikke RMEs forslag til endring i nettleiestrukturen slik det er fremstilt i høringsdokumentet. Bakgrunnen for det er følgende:

- Påslag gjennom effektledd eller tidsdifferensiert energiledd burde vært pilottestet på et større utvalg så man kan vurdere hvordan det slår ut hos forbrukere i sårbare situasjoner
- Marginaltapsprising av energileddet (forbruksleddet) gjør det mindre lønnsomt å investere i bærekraftige og miljøvennlige løsninger.
- Strømmarkedet er uoversiktlig og komplisert. RMEs forslag til endring i nettleiestrukturen vil gjøre det mer komplisert å være strømkunde.

Nettleien må være basert på kunnskap fra pilottester

Det er i forbrukernes interesse å jevne ut strømbruken dersom vi får lavere utbyggingskostnader og nettleie. Forbrukerrådet kunne derfor ha støttet opp om en nettleiemodell med tidsdifferensiert påslag i energi- eller effektleddet. En forutsetning for dette er at modellen baseres på kunnskap fra pilottester med et større utvalg. Hvis nettleien skal beregnes ut fra hvor mye kapasitet forbrukerne har behov for, trengs det mer kunnskap om hvordan den enkelte vil motta, forstå og reagere på prissignalene.

Forbrukerrådet registrerer også at flere av de foreslåtte nettleiemodellene straffer høyt forbruk selv om det skjer i en periode med god kapasitet i nettet. Det ligger heller ikke noe tydelig økonomisk insentiv i de foreslåtte modellene fra RME til å flytte strømbruken til lavlastperioder. Nettselskapet Glitre gjennomførte et forsøk der de satte ned prisen fra kl.22 om kvelden til 06 om morgenen i vintermånedene, slik at forbrukerne fikk et ekstra insentiv til å lade



elbilen om natten¹. For å skape større aksept blant forbrukerne for endring av nettleiestrukturen bør det være mulig å gi slike insentiver som Glitre har prøvd ut.

Nettleien må gi insentiver til miljøvennlige investeringer

Det er i fellesskapets interesse at vi får en nettleie som sikrer en rettferdig fordeling av kostnadene i strømmettet. Forbrukerrådet kunne derfor støttet et forslag hvor andelen faste kostnader som dekkes gjennom energiledet justeres ned og flyttes over til et fastledd. En forutsetning er likevel at det fortsatt finnes en rabatt i nettleien som er i tråd med politiske mål om energisparing og egenproduksjon av strøm. Vår anbefaling er derfor at NVE ser bort fra sitt opprinnelige forslag om marginaltapsprising av energiledet.

Nettleien kan ikke gjøre det mer komplisert å være strømkunde

Vi har ved flere anledninger advart mot useriøse aktører som gjør det vanskelig å orientere seg i strømmarkedet. Dette er relevant i denne sammenheng, fordi det er leverandørene som fakturerer og kommuniserer med strømkundene i fremtiden, også når det gjelder forhold vedrørende nettleien. Det må derfor ryddes opp i strømmarkedet blant useriøse aktører og stilles strengere krav til hvordan pris og avregningen av strøm og nettleie formidles på strømgregningen. I en undersøkelse utført av Forbrukerrådet svarte omtrent 70 prosent at de ikke visste hva strømvartalen deres het eller hva påslaget i spotavtalen deres var på. Hvis cirka 70 prosent av strømkundene med spotprisavtale ikke vet påslaget i sin egen strømvartale, tror vi det er stor sannsynlighet for at mange forbrukere ikke vil forstå eller reagere på prissignaler i nettleien. Det hjelper lite at forskriften sier det skal være forståelig hvis virkeligheten oppleves helt annerledes fra forbrukernes ståsted.

Dagens energibaserte nettleiestruktur er logisk og enkel å akseptere for de fleste ettersom størrelsen på nettleien er avhengig av det totale forbruket. En nettleiestruktur basert på strømkundens kapasitetsbehov er ikke like intuitiv. Dette bekrefter også undersøkelsen til nettselskapet Lyse, som konkluderte med at forbrukere har utfordring med å skille energi og effekt. Etter en testperiode som ble gjennomført i deres nettområde sier de også at effekttariffer er komplisert å forklare for kundene, og at det ikke ga merkbare endringer i strømbruken.² Dette styrker våre antagelser om at det er behov for mer pilotering slik at vi kan få en nettleie som er basert på kunnskap.

¹ <https://www.glitreenergi-nett.no/smart-nettleie/>

² <https://www.tu.no/artikler/lyse-testet-effektbasert-nettleie-hadde-null-effekt/492124?key=voGAa3BO>



Forbrukerrådet ønsker å ha en konstruktiv rolle i det videre arbeidet med endring i nettleiestrukturen.

Andre innspill til høringsdokumentet

I høringsdokumentet ber NVE om innspill på følgende områder:

- Skal det være standardisert grensesnitt for utveksling av tariffinformasjon?
- Bør RME standardisere nettleiestrukturen?
- Skal det være plikt til å ha et påslag som jevner ut energitoppene?
- RME ber om innspill på avregningsgrunnlaget knyttet til døgnmaks eller månedsmaks
- Overgangsbestemmelsen på energileddet

Standardisert grensesnitt for utveksling av tariffinformasjon

Forbrukerrådet støtter en løsning der nettselskapene legger oppdatert tariffinformasjon i Elhub slik at tjenesteleverandører etter samtykke fra forbruker kan hente ut tariffinformasjon.

Standardisering av nettleiestruktur

Helt uavhengig av standardisering bør nettleiestrukturen være basert på kunnskap fra brukertester med større utvalg, og forståelig slik at forbrukeren kan reagere på prissignal. En nettleiestruktur som åpner opp for ulike modeller vil gjøre det vanskeligere å sammenligne for strømkunden. Ulike modeller kan også bli et hinder for en markedsdrevet utvikling av digitale hjelpemidler eller smarte styringssystemer, noe som kan komme forbrukerne til gode. Vår vurdering er derfor at RME bør foreslå en standardisering av nettleiestrukturen.

Skal det være plikt til å ha et påslag i energileddet som jevner ut effekttopper?

Forbrukerrådet støtter RMEs forslag om at det ikke bør være et krav om påslag i energileddet i forskriften.

Overgangsbestemmelsen på energileddet

Som beskrevet tidligere støtter ikke Forbrukerrådet RMEs forslag til marginaltapsprising av energileddet. Vi oppfordrer derfor RME til å komme med et nytt forslag der en mindre andel av de faste kostnadene dekkes gjennom energileddet, men at det fortsatt finnes en rabatt i nettleien som er i



tråd med Stortingets ønske om energisparing og egenproduksjon av strøm. Gitt at man finner frem til et slikt kompromiss ser vi ikke behovet for en like lang overgangsordning. Hvis forslaget om marginaltapsprising i energiledet likevel blir vedtatt stiller vi oss bak forslaget om en lang overgangsordning til 2027.

RME ber om innspill på avregningsgrunnlaget knyttet til døgnmaks eller månedsmaks

Et avregningsgrunnlag basert på månedsmaks er en lite pedagogisk løsning for husholdninger og fritidsboliger. Ved månedsmaks vil forbrukeren kunne få en urimelig høy nettleie ved høyt forbruk i noen svært få timer. Forbrukerrådet støtter derfor RMEs forslag om at en avregningstime per døgn er mest hensiktsmessig dersom nettselskapet benytter målt effekt.

Oslo, den 25. mai 2020

Med vennlig hilsen
Forbrukerrådet

Inger Lise Blyverket (s.)
Direktør Forbrukerrådet

Andreas Strandskog (s.)
Rådgiver Digitale tjenester og strøm